

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XI. De cartilagine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

Sed non ignoro hæc paulò aliter à Galeno ad initium libri de ossibus explicata fuisse: præfertim ubi futuram *aperturam* & *quædam* *speciem* esse voluit. Verùm cum ex nullum habeant proprium motum, ad *quædam* potius libuit reuocare. Quod si medicus quispian reprehendat; rationes ostendat, quibus ad id agendum inducatur. Interim plurima ossa constabit admirabili prorsus arte plurimis modis coniungi.

Omnium origo spina.

Omnium autem præcipuum & quasi origo, vt in 3. & de animalium historia lib. cap. 7. & lib. 2. de partibus cap. 9. adnotauit Aristoteles, & post eum medici omnes confirmarunt, est spina; sic nominata, quòd posterior eius pars acuta sit & velut spinosa. Etenim os illud durissimum est & maximum, iuxtaque animalis rectitudinem positum, velut in arbore truncus, siue vt Galenus loquitur in 12. de vsupartium lib. cap. 10. & 11. & lib. 13. cap. 3. carina in naui, cui latera puppis & prora innituntur. Sic enim ad spinam reliqua omnia corporis ossa reduci & cum ea colligari videntur.

Spina partes.

Quippè quatuor in partes illa diuiditur. Collum seu ceruicem, dorsum, lumbos, & os sacrum, velut totius basim & vltimum. Ceruix septem, dorsum duodecim, lumbi quinque, sacrum os sex, illique additum coccygis os quatuor, totaque spina quatuor & triginta ossibus constat: vt pluribus motibus, quibus hominem moueri oportuit, obsequeretur: & plurima interim neruorum paria per totum corpus effunderet. Inde vertebræ nominantur, quòd earum vsu in omnem partem vertatur corpus. Capitis ossa adiunguntur collo, crurum ac tibiarum ossi sacro, thoracis & brachiorum partibus intermedijs.

Vertebra cur dicta.

Optimè autem & arctissimè copulantur omnia, dum ab opifice sapientissimo addita illis est *artropoie* seu appendix, vt eorum extremitates molliores essent, commodiorèmq; articulationem haberent. Eam etiã grandioribus solum ossibus Galenus apposuit, post brachialis tamen, prædij digitorumque ossa & alia plura manifestam nobis ostentat. Neque putet quisquam *artropoie* me hoc loco cum *artropoie*, appendicem cum processu, confundere.

Ossium appendices.

Nam sunt in ossibus processus quoque velut pars ossis, tuberculi aut gibbi instar ex reliquo osse procedens, vt in spinæ vertebris, in femoris rotatoribus, alijsque non paucis. Et processus interdum appendicem habent; vt ij, quos nunc nominauimus: interdum appendices processum; vt in vlna, tibia inferiori, femorèque infimo. Tametsi hæc à plerisque non ita distinguantur.

Ossium processus.

Itaque appendicem hæc & processum efformatione factum est, vt commo dissima fieret articulatio & commissura; dum vnus ossis eminentia, quæ caput vocatur, cavitati alterius, quæ sinus & acetabulum & pyxis & buccella dicitur, non solum immitteretur; sed illi etiam planè æqualis ad amissum & exactè quadraret; vt & firmus esset & expeditus motus; qui laxus & infirmus fuisset, si amplior cavitatis extitisset: aut difficilis & periculosus, si angustior. Profundissima omnium cavitates in coxendicis osse sunt, qua femoris caput admittitur, & in osse cymbam referente, quam tale caput ingreditur.

Ossium articulatione.

A Ac postremò ad maiorem tum omnium cõnexionem, tum singulorum articularum promptiorem motum & tutelam, tum vinculis interiectis ex vtroque osse productis ambo colligauit natura, tum cartilagine vtrinque obliniuit, & cavitatibus quasi eminentias quãdam velut labia & supercilia, quæ in coxendicis cavitare videntur altissima, obduxit in orbem: nequando fortasse ossa exciderent. Hoc fermè est admirabile prorsus artificium.

Ossium cõnnectio & cartilagine.

Quorum omnium ossium compactio *ostium*, *ostium*, hoc est aridum, & osseum à veteribus medicis appellata est. Quique de ossibus scripserunt, eos hoc nomen libris suis præfixisse testatur Galenus ad initium libri de ossibus, & in cap. 2. lib. 1. de anatom. administrationibus. Verùm vniuersè hæc satis. De singulis autem post dicitur, ubi totius corporis descriptio fiet.

B

DE CARTILAGINE.

CAP. XI.

C Imillimam ossi substantiam cartilagine esse verbis hinc Philosophus tradidit in libro 3. de animalium historia cap. 8. & libro 2. de partibus cap. 9. Cartilago differt ab osse pluris minorisq; ratione, cum alioqui natura eadem, qua ossa, constet. Vt iam mirum esse non debeat, si ossium extremitatibus obducta cernatur, atque in cartilaginem ossa fere definant. Et eorum etiam aliqua insigniter desinere conspiciantur, vt nasi ossa, costæ, & pectoris os. Ex eadem enim materia magis aut minus siccata ambo concreta sunt: sed diuersa illi forma substantiæ accedit. Verùm vt partes ceteræ, ac præsertim ossa, in prima quidem ætate molliores sunt, procedente verò tempore siccantur & fermè vt ossa durantur: eandem ob causam vt os præcisum nunquam renascitur nec amplius reparatur, nisi fortasse in pueris, in quibus & magis viget natura & abundat humor: ita nec cartilago. Sanè quod est os in cæteris animalibus sanguineis & viuiparis, atque in ouiparis piscibus spina, hoc ipsum est in ijs cartilago, quæ nec ossa nec spinas habent. Estque in ijs velut spina dorsum: neque minus medullam continet. Vt omnino quod de ossibus & spinis dicitur, quãdam esse, quæ medullam habeant, alia, quæ nullam: hoc idem liceat de cartilagine affirmare. Sed quæ in terrestribus animalibus medullam non continet, humore tota perfusa est, quo mollis & mucosa efficitur. Media igitur est inter os & carnem substantia, osse mollior, durior carne. Quam ob causam partes quãdam, quæ nec osseæ nec carneæ esse poterant, vt auriculæ & nares, cartilagineæ factæ sunt. Nam si essent osseæ, incurrentes in dura facile frangerentur. Si carneæ, non essent duræ: cumque prominent, facile laderentur. Cartilagineæ autem cum sint, nec læduntur, quia sunt solidæ & duriusculæ; nec franguntur, quia cedunt.

Ossa & cartilagineis comparatio.

Cartilago medullam continet.

Auricula & nares cur cartilagineæ.

Itaque

Iraque si huiusce particulae usum colligas, multiplex planè apparebit. Tum coniungere & copulare partes: Tum facilitatem ac promptitudinem motus iuuare, cum sit leuis planè substantia humorèque lubrico delinita. Tum verò ob molliorem minùsque, quam ossium, contumacem naturam, motum eum absoluerè, quo dilantur & contrahuntur membra; vt in thorace, & arteria aspera. Tueri quoque ac defendere ossa, ne a nimio motu conterantur aut frangantur. Quam ob causam inter illorum coniunctiones interponitur; neque vllus articulus non leuitate hac oblinitur: Aut etiam prohibere, ne caro ab ossis duritate lædatur dum mouetur. Confert etiam ad respiratiõnem in aspera arteria efficiendam, atque in gutture ad formandam vocem. In quibusdam verò partibus est velut proprium aliarum propugnaculum; vt in xiphoidè, palpebris oculorum, cordis basi, larynge, & alijs quibusdam. In alijs ossium vicem supplet; vt in auriculis, naribus, & omninò in illo animalium genere, quod ossibus & spinis caret: cartilagineum propterea nominatur. Est enim velut tulerum, cui molliores & imbecilliores partes adnascuntur adnatæque stabiliantur & sustinentur.

DE VINCULO.

CAPVT XII.

Vinculum, quod à plerisque ligamentum, ab alijs copula, à Grecis *σύνδεσμος* nuncupatur; nil aliud significat in animalis corpore, quam exanguem illam similitarem partem albam, quæ solida est & dura; minus tamen, quam cartilago; ab ossè aut cartilagine membranæ prædura orta. Cuius is maxime necessarius apparatus vsus, qui est in colligando, vinciendo & copulando; tum ossa & cartilagine, vt costarum cartilagine & pectoris ossa; tum ossibus ossa, vt in cubito, genu, & digitis; tum cartilaginibus cartilagine, vt in larynge & alis nasci. Inde nomen impositum. Quæ sanè in re ad totius corporis vnitatem non parùm confert; dum ossa tam multa ita copulat, vt quasi vnum os continuum esse videatur. Siquidem præter capitis ossa, reliqua penè omnia vinculis colligantur.

Alter vsus in motu cernitur; quem vt magis promptum & facilem, sic firmiorem certioremq; que facit dum ossa suapte natura grauiæ & ad motum inepta vinculi beneficio & ope expedite ac sine læsione certò atque constanter trahentes sequuntur musculos. Propterea colligantes nervos veterum medicorum complures appellarunt: quod motus nervorum proprius videtur. Causamque, cur à quibusdam creditum sit nervos oriri à corde, eam fuisse scripsit Galenus in 3. lib. de locis affectis cap. 6. (Aristotelem nimirum carpens) quòd inter vinculum & nervum distinguere nequiverunt; nervosque crediderunt in cordis sinibus contineri: cum non nervi, sed vincula sint. Certè si ossium & cartilaginum

A articuli vinculis hisce ex cõuentium partium extremitatibus ortis colligati non tenerentur, non dicam vehementi & valido motu, quales plerique existunt, sed quouis ferè leuissimo luxarentur èque naturali sede pellerentur. Interim verò tam mollia sunt, vt dum facile flectuntur, tenduntur, & laxantur, tantum absit, vt motum vlla ex parte impediatur aut retardent, vt sequantur promptissimè, adiuuent, exequantur.

Potè in musculorum tendonibus triplicem item usum reperies. Primum, dum eorum substantiam constituit: siquidem tendo aut nil aliud est, quam vinculum quoddam, aut certè fibras vinculo habet. Alterum, dum continet ac planè prohibet, ne cum musculus mouet, illius tendo nimium eleuetur atque à constituta sibi sede recedat. Quod in brachiali potissimùm & singulis digitorum articulis manifestum est: vt tibiam, pedem, aliæque plura corporis loca prætermittam, in quibus huiusmodi vinculis ceu funiculis transuersim aut verius in orbem obductis tendones plures colligari continerique videntur. Tertium addunt nonnulli, dum substernitur illi velut stragulum. Sicut enim musculo membrana substernitur, qua tutatur illum, ne ab ossè lædatur: sic inter os & tendonem musculi substantiam intercedere inquit, vt ossi absque molestia inferatur tendo. Quæ de re quid ego sentiam, proximum caput indicabit. Neque ignoro alios quosdam ab alijs vsus adiungi: sed non sunt vinculo proprij. Vereorque magnopere, ne vincula, cartilagine, & membranas non satis scriptores illi distinxerint.

DE TENDONE ET musculo.

CAPVT XIII.

De tendone post vinculum libenter dicam, quòd eum non solum credam ex vinculo magnam partem constare, vt Galeno & veteribus ferè visum est, sed nil planè aliud esse, quam vinculum. At neque de eo dici potest, quia simul dicatur de musculo, qui ad eum constituendum, & iuuandum comparatus est: tamen inter carnis genera fuerit antea numeratus. Galenus autem & quotquot eum in tendonis substantia designanda imitati sunt, laborant plurimùm vt exponant, quomodo is inter partes primas simplices & homogeneas commemorari queat, si ex nervo & vinculo componatur. Sic enim illi philosophati sunt, vt ex duodecimo præsertim de vsu partium lib. cap. 3. cognosces. Tendo velut præcipuum arbitrarj motus instrumentum quærebatur à natura: Nervus igitur constare debuit, quia is ad mouendum factus est atque ad membra deductus. At nervus mollior cum esset, tam magna artuum ac membrorum pondera transferre non potuisset, nisi duriore adiutus & roboratus vin-

G iij

Cartilaginibus

Vinculum quid.

Vinculis ossis.

Tendo quid.

Galeni sententia.

Nervorum origo cur creditis sit cor.